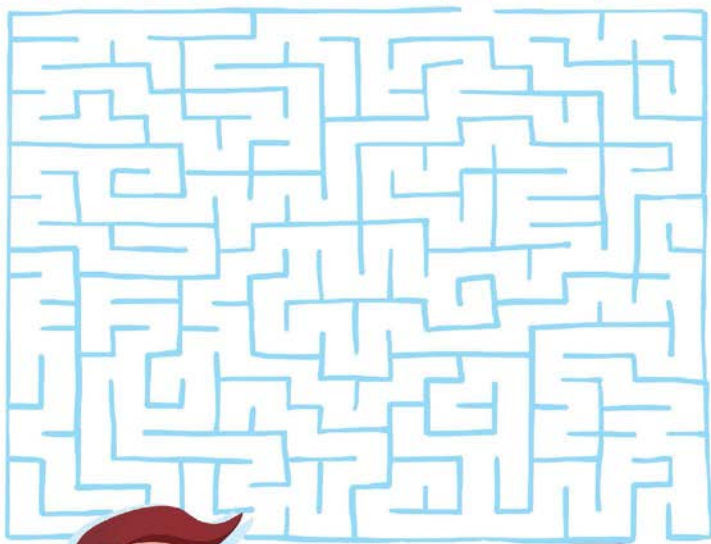

Nevena Lovrinčević

TEŽIM PUTEEM DO RODITELJSTVA

Edicija *Dobar roditelj*

TEŽIM PUTEM DO RODITELJSTVA

Prevremeni porođaj, vantelesna oplodnja, usvajanje
prvo izdanje

Autor

Nevena Lovrinčević

Urednik

Natalija Panić

Lektor

Ivana Ignjatović

Korice i dizajn

Dušan Pavlić

Priprema za štampu

Ljiljana Pavkov

Izdaje

Kreativni centar

Gradištanska 8, Beograd

tel.: 011/ 3820 464, 3820 483, 2440 659

e-mail: info@kreativnicentar.rs

Za izdavača

Ljiljana Marinković, direktor

Štampa

Grafiprof

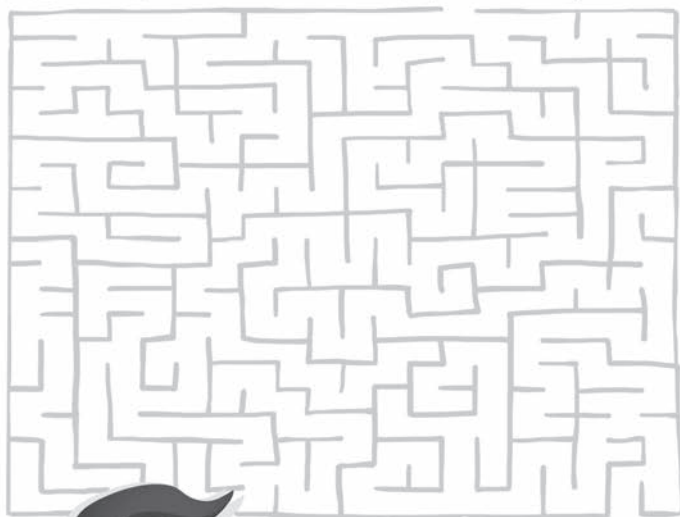
Tiraž

1.000

ISBN 978-86-529-0139-5

Nevena Lovrinčević
TEŽIM PUTEM DO
RODITELJSTVA

*Ovu knjigu posvećujem, s velikim divljenjem i podrškom,
svim hrabrim i upornim roditeljima, sadašnjim i budućim,
a posebno svojim prijateljima Ceci, Dekiju, Nikoli i Luki,
Neni, Petru i Vasiliju, Ani, Momi i Đorđu*

*Na stručnim savetima i podršci zahvalna sam
dr Miroslavi Kostić Todorović, specijalisti pedijatru*

SADRŽAJ

Uvod.....	5
Roditeljstvo kao želja i/ili imperativ	7
Prevremeni porođaj	11
<i>Cecina i Dekijeva priča</i>	<i>11</i>
Dileme i pitanja	14
Uzroci.....	14
Komplikacije i posledice	15
Osećanja	18
Uloga roditelja	22
Vantelesna oplodnja	26
<i>Nenina i Petrova priča</i>	<i>26</i>
Dileme i pitanja	29
Uzroci	29
Postupak vantelesne oplodnje.....	32
Etičke dileme	34
Osećanja.....	38
Usvajanje	42
<i>Anina i Momina priča</i>	<i>42</i>
Dileme i pitanja	44
Postupak usvajanja.....	44
Posle usvajanja.....	48
Osećanja	52
Teška pitanja.....	55
Briga o sebi.....	66
Odnos s partnerom	67
Odnosi s porodicom i prijateljima.....	70
Zaključak.....	73
O autorki.....	76

UVOD

Nije život što i polje preći.

BORIS PASTERNAK

Nekada stvari krenu sasvim naopako. I to bez očitog razloga ili najave. Sve je išlo kako treba: završili ste školu, zaposlili se ... našli čoveka u koga ste se zaljubili ... venčali ste se ... vodili brigu o zdravlju: jeli crni hleb, a ne beli, integralni pirinač, mnogo zelenog povrća i voća, posnu piletinu, a ne prasetinu ... povremeno trčali kroz park, tri puta nedeljno išli na jogu ... bili pažljiva ćerka, imali dobre prijatelje, pomagali drugima kad god ste to mogli... Sve je manje-više išlo kako treba i onako kako ste želeli i planirali. I onda – *tras!* Kao grom iz vedra neba: ne možete da imate dete... Šok, naravno! Udarac, i to tamo gde vam je najvažnije. Ostvariti se kao roditelj. Nije to tek neka želja u moru drugih, manje važnih. To je nešto što vam je veoma značajno, što se možda do trenutka u kojem je počelo da vam izmiče nekako podrazumevalo. Nešto za šta

smatrate da vas u velikoj meri određuje. Uvek ste sebe u budućnosti videli kao roditelja i sigurni ste da biste bili divan roditelj. Šta sad? Kako ... i zašto se to baš vama dešava? Nije pravedno.

Istina je – verovatno nije pravedno što je baš vas zadesio takav udarac. Ali nekog posebnog objašnjenja i nema. Jednostavno, život nas ponekad tresne upravo tamo gde smo najmanje očekivali. To je, prosto, tako. A možda je dobro što nas upravo trenuci velikih iskušenja i bola navedu da preispitamo listu prioriteta i da nešto što nam je manje važno stavimo na mesto koje mu pripada, a da ono što nam je veoma važno naučimo više da cenimo. Ponekad ništa ne možemo da uradimo kako bismo izbegli te veoma teške trenutke. Srećom, kako dolaze – oni tako i prolaze.

U ovoj knjizi bavićemo se iskušenjem i teškim periodom u kojima se nalazi neko kome roditeljska uloga ne dolazi lako i pokušaćemo da nađemo što bolji način isplivavanja iz tog perioda. Koliko god da zvuči banalno, ipak je istina – posle kiše uvek dolazi sunce.

RODITELJSTVO KAO ŽELJA I/ILI IMPERATIV

*A sad ostaje vera, nada, ljubav, ovo troje;
ali od njih najveća je ljubav.*

APOSTOL PAVLE

Samo nam je ljubav potrebna.

DŽON LENON

„Znate li za ovo? Jelka, četinar, dostiže polnu zrelost sa oko pet godina. Onda joj izbijaju šišarke i ona može da se razmnožava. A znate li zašto nekim mlađim jelkama, recimo onima sa oko tri godine, izbijaju šišarke? Ustanovljeno je da su te jelke bolesne i da se suše... I to prevremeno dostizanje polne zrelosti služi zapravo ostvarivanju razmnožavanja. Dakle, kada, uslovno rečeno, vidi da neće preživeti, jelka ima potrebu da se razmnoži...“ Navedene reči bile su Anđelkin odgovor na pitanje: *Zašto želimo da imamo decu?* (ona je, inače, inženjer hortikulture). Dakle, reč je o biološkom razlogu: produžetku vrste. To svakako ima smisla. Ipak smo, kao vrsta, deo prirode. Čovek, međutim, nije samo biološko biće već je i mnogo više od toga. I tu sve postaje komplikovanije.

Kada smo već kod komplikacija, da vidimo šta će biti odgovori na drugačije pitanje: *Zašto NE želite da imate decu?* Inače, to se pitanje znatno češće upućuje nego ono prvo i neki od odgovora na ovo, mora se reći, indiskretno pitanje mogu biti sledeći: „Deca su prevelika odgovornost. Nisam spreman/spremna za tu vrstu odgovornosti“, ili „Meni je karijera uvek bila veoma važna. Deca ne idu uz karijeru“, ili „Ne želim da donosim decu na ovaj grozni svet... Sve je naopako i strašno...“, ili „Nisam spreman da uskratim sebi sadašnji kvalitet života zbog deteta“, ili „Deca zahtevaju prevelike žrtve.“ Neke osobe ostanu bez dece iako kod njih nije bilo jasne namere da imaju ili da nemaju decu – jednostavno im iscuri vreme. One su verovatno očekivale da će imati dete, a kada do toga spontano nije došlo, nisu bile spremne da se time preterano bave i tako su ostale bez dece. Neke se zbog toga kasnije kaju, a neke ne.

Poštujući svačiju želju, uz svest o velikoj psihološkoj složenosti ovog pitanja i dileme, mislim da je najbolje ne ulaziti u analizu razloga zbog kojih neko ne želi dete. Uostalom, to i nije tema ove knjige. Tema ove knjige jesu one osobe koje ne samo što žele dete već ga žele toliko silno da su spremne da na tom putu pretrpe velika iskušenja. Tim osobama, tim roditeljima, koji možda u ovom trenutku još nisu postali roditelji, ali u svom biću i po opredeljenju to jesu, namenjena je ova knjiga. Pri tome, ne govorimo o planiranju porodice i deteta, već o želji. Mnoge trudnoće koje nisu bile planirane bile su željene. Planovi mogu doći

pre želje, ali i ne moraju. Ali ako želje nema, planovi i nisu bitni. Dakle, zašto roditelji žele decu? Biološki razlog smo načeli primerom s jelkom, a jedna mama ga je ukratko definisala: „Svašta! Kao da me pitaš zašto dišem ili pijem vodu... Pa – prirodno je!“

Ipak, nije to tako jednostavno. Kao što rekosmo, čovek nije samo biološko biće. Svakako će na želju za detetom na izvestan način uticati i pritisak društvene sredine, manje ili više očit i snažan. „Sedi da razgovaramo. Molim te, imaj u vidu to da ti otkucava biološki sat...“, komentar je s kojim se suočio nemali broj devojaka i mladih žena. Muškarci ređe slušaju priču o „biološkom satu“, ali im zato ne nedostaju rečenice poput: „Vreme ti je da se skrasiš...“, „Dosta je ludovanja...“, „Kad ćeš da stvaraš porodicu?“, „Meni je vreme da postanem baka...“ Porodica i deca jesu nešto što se u gotovo svakom društvu ceni u velikoj meri, a neki put imamo utisak da ćemo i kao ličnosti više vredeti ako budemo imali dete. Dakle, želju za detetom uzrokuju biološki razlozi, kao i pritisak društva. Da li je to sve ili uglavnom sve?

Gluvo doba noći, vaša beba plače (ko zna koju noć zaredom, tako je već nekoliko meseci), a vi pojma nemate šta biste još mogli da uradite, pa, premoreni, palite svetlo i onda vas obasja krezubi osmeh... Zaspri vam na grudima... Pao je, raskrvario koleno (a vas je zbolelo) i u suzama čeka da vi *poljubite da prođe*... Recituje na priredbi, a vi s mešavinom ponosa i treme, mičući usnama, istovremeno recitujete... Momak ju je uvredio i, dok plače, vi privijate uz sebe svoju malu veliku devojčicu

sa iskrenom željom da momku slomite vrat... Primljen je na fakultet kao pretposlednji na listi, posle velike brige, iščekivanja i vaše ljutnje što je sebi dopustio da se nađe u tako klimavoj poziciji, i snažno se grlite... Oči vas peku i glava boli od umora zato što već tri noći „spavate“ na stolici pored njegovog kreveta jer ne želite da ga ostavite samog u bolnici posle operacije krajnika...

Šta god da nam se dešava kada smo roditelji – loši trenuci, dobri trenuci ili, jednostavno, oni obični, svakodnevni – za sve je zajedničko samo jedno, a to je ljubav. Nije slučajno što mnogi govore o ljubavi koja se ni sa čim drugim ne može porediti tek kada postanu roditelji. To je jedina vrsta ljubavi koja sobom nosi spremnost na napore, žrtve i mnogo toga drugog što nismo ni znali da možemo da uradimo. Upravo ta emocija – ljubav – moćniji je motiv za roditeljstvo od svih drugih, i društvenih, i bioloških. To je ono što nas najviše podstiče da postanemo roditelji: potreba da volimo i da budemo voljeni, da se utemeljimo stvaranjem jedinstvene celine s detetom, potreba za porodicom. Upravo snaga tog motiva i vodi nas kroz teške periode i borbu da se ostvarimo kao roditelji onda kada na tom putu nailazimo na probleme i mi istrajavamo zato što nam je cilj da tu vrstu ljubavi jednoga dana, pre ili kasnije, doživimo.

PREVREMENI POROĐAJ

CECINA I DEKIJEVA PRIČA

Odlično sam se osećala tokom cele trudnoće, priča Ceca. U početku je, naravno, bilo manjih problema s jutarnjim mučninama, nešto sam se lakše umarala, ali to je manje-više bilo sve od neprijatnosti. Dejan i ja smo već bili roditelji. Imali smo šestogodišnjeg Nikolu i želeli smo da proširimo svoju malu porodicu. Jedini taman oblak bile su dve prekinute trudnoće posle Nikolinog rođenja. Jedna sasvim rana, druga nešto duža. Ta neprijatna iskustva bila su teška i trebalo je vremena da bi bol i loša osećanja izbledeli. Posle nekog vremena Dejan i ja smo se osetili spremnim da se opet upustimo u avanturu trudnoće i proširenja porodice.

Od trenutka kada smo shvatili da sam ponovo trudna osećala sam se sasvim dobro i bila sam veoma pozitivna. Dani trudnoće prolazili su bez ikakvih problema. Odlazila sam na redovne kontrole kod ginekologa i, sem vitaminskih dodataka, nije bilo potrebe za bilo kakvom dodatnom negom i brigom. Radovala sam se predstojećem odmoru. Isplanirali smo da početkom mog sedmog meseca trudnoće odemo na odmor na Taru i da onda do

Ova knjiga je zasnovana na iskustvu parova koji su do roditeljstva došli težim putem – posle prevremenog porođaja, vantelesne oplodnje ili usvajanjem. Teži put do roditeljstva, uz ogromnu radost, može da donese i velika iskušenja. Prevremeni porođaj, suočavanje s dijagnozom steriliteta i dileme i problemi koji prate vantelesnu oplodnju ili usvajanje predstavljaju stresne situacije koje najčešće imaju veliki uticaj na osećanja oba partnera, na njihov odnos, odnos prema detetu, kao i na odnos sa ostalim članovima uže i šire porodice. Partneri ponekad moraju da donose teške odluke, za koje je neophodna velika uzajamna podrška.

Roditelji (ili potencijalni roditelji) koji se nalaze u ovim situacijama u knjizi mogu pronaći mnoštvo saveta o tome:

- kako da izađu na kraj s komplikovanim osećanjima i dilemama koje su nezaobilazni pratioci težeg puta do roditeljstva;
- kako da pronađu način na koji će što lakše isplivati iz stresnih perioda;
- kako da za sebe, svoju decu i celu porodicu stvore pozitivno okruženje i organizuju život sa što manje trzavica.

ISBN 978-86-529-0139-5

9 788652 901395

 www.kreativnicentar.rs